

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר נזיקין | מסכת עבודה זרה ו' י"ב
פרשת בשלח | ה' י"א בשבט (21-27 לינואר)

דף ו': איסור השתתפות בשמחת עבודה זרה

המשנה הראשונה במסכת קובעת ששלושה ימים לפני חג של עבודה זרה, אסור לנהל מקח וממכר עם עובדי אילים. אסור גם להלוות להם ואסור ללוות מהם. אסור להחזיר חוב ואסור לקבל פרעון חוב. אנו מבינים היטב מדוע אסור להלוות להם - כדי שלא ישתמשו לצורכי החג כמה שאנו מלוים להם, אף מדוע אסור ללוות מהם לפני החג שלהם? שני הסברים מופיעים בתלמוד:

אביי אמר: חז"ל גזרו שאסור ללוות, שמא יבואו להלוות להם.

רבא אמר: כאשר לוויים כסף מאדם, הוא שמח שצריכים אותו, ואסור לשמח את הנוכרי לפני חג עבודה זרה, כי הוא עלול להודות לעבודה זרה שלו שגרמה לו שמחה.

דף ז': מחלוקת חכמים ורבי יהושע

התלמוד בדף זה מביא מחלוקת אחדות שנהלקו בהן חכמים ורבי יהושע, והלכה כרבי יהושע. למשל, אדם הלך לשאול שאלה בעניני טומאה והגיע לפני שני רבנים שישבו יחד. אחד אמר לו: טהור, והאחר אמר לו: טמא. מה יעשה? חכמים אמרו: אם אחד הרבנים גדול מחברו בחוכמה ובשנים - יעשה כמוהו. אם אין אחד מהם גדול מחברו - יעשה כדברי המחמיר.

רבי יהושע בן קרחה חולק: לעולם בטומאה מן התורה ילך אחרי המחמיר, ובטומאה מדרבנן - אחר המקל. אם האיש היה הולך לרב אחד והוא היה פוסק לו - טמא, אסור היה לו ללכת לשאול עוד רב מה דעתו, וגם אם הרב הנוסף היה פוסק לו טהור, הוא היה נשאר טמא, ואפילו הרב השני גדול בחוכמה ובשנים מהרב הראשון. רק אם נשקא לפני הרבנים הם ישבו שניהם יחד, הוא יכול לשאול את שניהם.

מן התלמוד

סדר נזיקין,
מסכת עבודה זרה דף ז'

"תנו רבנן: וכו' שחזרו בהן - אין מקבלין אותן עולמית. דברי רבי מאיר: רבי יהודה אומר: חזרו בהן במטמוניות אין מקבלין אותן. כפרהסיא מקבלין אותן"

איכא דאמרי - יש אומרים
ביניהם - ביניהם

א

הסבר: רבי מאיר אומר שאם אנשים שנפסלו לעדות בגלל חטאיהם חוזרים בתשובה, לא מקבלים אותם לסמוך עליהם מכאן ולהבא. ואילו רבי יהודה אומר שאם חזרו בהם בסתר לא מקבלים אותם, אבל אם חזרו בגלוי מקבלים אותם.

★ | מן ההיסטוריה

גילוי מערת המטמון

בעקבות גילוי מגילות ים המלח, יצאו משלחות ארכאולוגיות רבות למדבר יהודה, במסגרת מבצע חיפושים אחר מגילות גנוזות נוספות. בשנת תשכ"א (1961) מצאה אחת המשלחות, שבראשה עמד פסח בר אדון, מערה סמוך לראש המפל במצוק הצפוני של נחל משמר. במערה התגלה מטמון של ממצאים מהתקופה הכלקוליתית, ועל שמו היא נקראה מערת המטמון. המטמון היה טמון בכור בפינה מרוחקת של מערת מגורים כלקוליתית, כשהוא עטוף במחצלת. הוא כלל 442 חפצים, מהם 429 מנחושת, ובהם שריטים וכלי שנהב, שישה חפצים מהמטט, אחד מאבן, חמישה מניב של היפופוטם ואחד מחט של פיל. חלק מהחוקרים סבורים שכלים אלה שימשו לפולחן, ואחרים סבורים שמדובר במחסן של כלים למסחר.

המטמון כפי שנמצא במערה
(Wikipedia, chamberi)

דף ח': תפילה פרטית

רבי חי'א בר אשי אמר בשם רב, **שבתפילת שמונה עשרה רשאי המתפלל להוסיף בקשות שהוא זקוק להן**. למשל: מי שאחד מקרוביו חולה, רשאי לבקש עליו רחמים בברכת רפאנו. מוכן שכל אחד יכול לומר את הדברים כלשון שלו מתוך ליבו.

חשוב לדעת שלפני שאומרים את התפילה הפרטית יש לומר את ההתחלה של הברכה. למשל: "רפאנו ה' ונרפא", אף אין להתחיל מיד בתפילה הפרטית, כדי שלא לשנות את מטבע הלשון שנקבעו חז"ל לתפילה.

דף ט': מלכות ישראל בתקופת בית שני

בזמן שבית המקדש הראשון היה קיים, הייתה מלכות ישראל בתקופה עד שגילינו מארצנו לכבד למשך שבעים שנה, ומאז לא שבה מלכות ישראל לתפארתה. כאשר שב העם וזכה את בית המקדש השני בנהגת עזרא הסופר, **שלטו עלינו שלושים וארבע שנים מלכות פרס**. **אחר כך שלטו עלינו מאה ושמונים שנה מלכות יון**. אפילו מלכות בית חשמונאי ומלכות הורדוס היו בשליטת היוונים ולא הייתה להם עצמאות מוחלטת. **החשמונאים מלכו למשך מאה ושלוש שנה, וכן בית הורדוס מלך מאה ושלוש שנה**. הורדוס היה עבד אדומי ששתפס את המלוכה בכוח. הוא היה עבד בבית חשמונאי והוא מרד בהם, הרג את כולם ומלך בתחם. אף יהודיה לא הסכימה להתחתן איתו, רק שפחות כנעניות, ולכן כל בניו היו עבדים כנענים.

דף י': רבי יהודה הנשיא והקיסר אנטונינוס

יחסים מצוינים שררו בין רבנו הקדוש, רבי יהודה הנשיא, מסדר המשנה, לבין הקיסר הרומי אנטונינוס, ופעמים רבות היה הקיסר מתניע עם רבי יהודה הנשיא על ענייני ממלכתו. הקיסר כה העריכו, עד שהתלמד מספר שהוא שלח לרבי שקים מלאים בזהב, וכשרבי סרב לקבלם, הפציר בו הקיסר שלפחות יקח אותם כשביל הדורות הבאים. באחת הפעמים אמר הקיסר לרבי: חשובי רומי מצערים אותי ואני יודע מה לעשות נגדם. לא השיב רבנו הקדוש דבר, **אלא נכנס לגינה עם הקיסר יום אחר יום, ובכל יום עקר צמח אחד**. הבין הקיסר

שרבי מרמז לו שטיפל באויביו בזה אחר זה, כל פעם באחד, ולא יבוא על כולם יחד וקר יצליח. מדוע לא השיב לו רבי ישירות אלא ברמזים? מפני שהוא חשש פן מאזינים לו, ואויבי המלך יתנכלו לו.

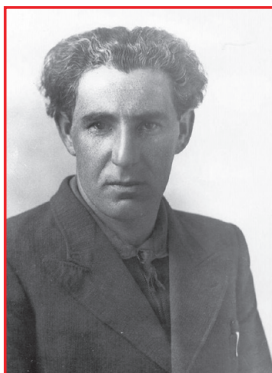

2 | מתולדותיו

פסח בר אדון

(תרס"ז-תשמ"ה, 1907-1985)

פסח בר אדון ז"ל היה הרפתקן, ארכיאולוג וסופר ישראלי. פסח נולד בפולין למשפחה חרדית-ציונית, בשנת תרפ"ה (1925) עלה לארץ, עבד בבניין ובסלילת כבישים, ובמקביל למד מזרחנות ויהדות. הוא התגורר במשך זמן מה עם שבטי בדואים והתערה בחברתם במטרה להבין מדוע המנהגים הקדומים בישראל היו רועי צאן. בתקופה זו נודע בכינויו "**עזיז אפנדי**". בתקופת המאורעות היה בר אדון פעיל בהגנה והשתתף בהגנה על שכונות בירושלים ויישובים בצפון הארץ. מאוחר יותר **עסק בארגון ההעפלה, ועסק בהברחת נשק לארץ דרך הים**. לאחר הולדת בנו **עבר לגור עם משפחתו במושב מרחביה בעמק יזרעאל**. בר אדון השתתף במספר משלחות ארכיאולוגיות, בבית שער, בתל בית ירח, בסיני ובמדבר יהודה, והמשיך לעסוק בתחום גם בהיותו בן למעלה מ-70.

פסח בר אדון, הארכאולוג וההרפתקן (צבי אורון, Wikipedia)

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

על המפה

מרחביה

מרחביה הוא מושב בעמק יזרעאל, הנמצא 3 ק"מ מזרחית לעפולה. שם היישוב לקוח מפסוק בספר תהילים: "מן המצר קראתי י-ה, ענני במרחב י-ה". המושבה מרחביה הוקמה בשנת תרע"ב (1912), ובשנת תרפ"ד (1924) הפכה למושב עובדים, וקלטת עולים מפולין ותושבים מתל אביב שרצו לעסוק בחקלאות כאיכרים. היישוב סבל במשך שנים מבעיות באספקת מים בקיץ, עד שבשנת תרפ"ט (1929) הושלם מכון לאספקת מים למושב. באותה שנה גם הוקם סמוך למושב קיבוץ שנקרא גם הוא מרחביה. כלכלת המושב התבססה בעיקר על חקלאות, וכיום קיימים בו גם עסקים סטנים בתחום התיירות הכפרית ועוד.

מושב מרחביה (Wikipedia, Almog)

תעודת זהות - תלמוד ישראלי

תלמוד ישראלי- הדף היומי לילדים, מחבר ומגיש את לימוד התלמוד, מגביר אהבת תורה ומעצים את התא המשפחתי והקהילתי.

הפרויקט כולל- שבעה כרכים המקיפים את כל דפי התלמוד עפ"י סדר הדף היומי, עלונים שבועיים המופצים בעשרות אלפי עותקים, דף פייסבוק, 60 סרטונים ב- YouTube בשיתוף ערוץ מאיר עם כוכבי הילדים אסי וטוביה.

לפתיחת מוקד לימוד כקהילה או בית ספר לפרטים: **ענבל הלל רכזת פרויקטים**
03-9250274 | inbalh@medison.co.il

דף י"א: אונקלוס גר הצדק

אונקלוס היה בן אֶחָוֶתוֹ שֶׁל טִיטוֹס, וְאַחֵר שְׁהוּא הִתְגַּיֵּר שְׁלַח גְּדוּדֵי חִילִים לְתַפּוֹס אוֹתוֹ אֲךָ הוּא שָׁכַנַּע אֶת כָּל הַגְּדוּדִים בְּצִדְקַת דְּרָכּוֹ וְגַם הֵם הִתְגַּיֵּרוּ אַחֲרָיו. כִּךָּ גְּדוּד אַחֵר גְּדוּד.

אונקלוס חי בדורו של

רבן גמליאל דיבנה והיה מקורב אליו מאוד.

אף על פי שבצעירותו אונקלוס היה נוכרי, לאחר שהתגייר הוא עלה והתעלה במעלות התורה, עד כדי כך שהוא פרסם את "תרגום אונקלוס" הידוע, המתרגם את התורה לשפה הארמית.

במסכת מגילה בדיף ג', מספר לנו התלמוד שהתורה תורגמה לארמית זמן רב לפני כן, וכבר בימי עזרא הסופר היה קיים התרגום, אך בצוק העתים הוא נשכח מן ההמון, עד שאונקלוס למד אותו מפי רבותיו רבי אליעזר ורבי יהושע ופרסם אותו מחדש.

דף י"ב: זehירות מעבודה זרה

התלמוד מביא פריטא הקובעת הלכות אחדות לגבי הזהירות מעבודה זרה. אם אדם עובר ליד עבודה זרה ונתקע קוץ ברגלו - אסור לו להתכופף כדי להוציא את הקוץ, אלא ימשיך ללכת ואחר כך יוציא את הקוץ. אם אדם עובר ליד עבודה זרה ולפתע נפל כספו על הקרקע - אסור לו להתכופף כדי לקחת את הכסף, כי ההתכופפות הזו נראית כאילו הוא משתחוה, חלילה, לעבודה זרה. מה יעשה? תחילה יושב על הקרקע ואז יקח את הכסף, בצורה כזו אין הוא נראה כמשתחוה לעבודה זרה. גם אדם צמא העובר ליד מים שנמצאים מול עבודה זרה, אינו רשאי להתכופף לשתיית מהמים, כי הוא נראה כמשתחוה לעבודה זרה. ואם כל המקרים הללו מתרחשים באמצע הלילה, כשאיש לא רואה?

התלמוד אומר שיש לכל בענין זה: **"כל מקום שאסרו חכמים**

מפני מראית העין - אפילו

בחדרי חדרים אסור"

כלומר: כל פעולה שחז"ל אסרו לעשות אותה כי מי שמתבונן מן הצד עלול לחשוב שהיא עברה, אסור לעשות אותה אפילו אם איש לא רואה.

שאלת השבוע

התשובות לשאלות נמצאות בעלון זה

1. מדוע אסור ללוות מעובדי עבודה זרה לפני החג שלהם?
2. מה רמז רבי יהודה הנשיא לקיסר אנטונינוס בכך שהוא נכנס לגינה עם הקיסר יום אחר יום, ובכל יום עקר צמח אחד?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם).

את התשובות יש לשלוח במייל עד יום רביעי
talmudisraeli@medison.co.il

הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוח רואה חשבון

70 שנה למדינת ישראל

הסכם השלום עם מצרים 1977/תשל"ז

טקס חתימת הסכם השלום בין ישראל למצרים התקיים בכ"ז אדר תשל"ז (26.3.1979), לאחר שאישרה הכנסת את ההסכם ברוב של 95 בעד ו-18 נגד. הטקס נערך על המדשאה הצפונית של הבית הלבן, בנוכחותם של ג'ימי קרטר נשיא ארצות הברית, מנחם בגין ראש ממשלת ישראל ואנואר סאדאת נשיא מצרים. ההסכם קבע את סיום מצב המלחמה בין ישראל למצרים ואת הגבול הקבוע בין המדינות, והורה על כינון יחסי שכנות תקינים ביניהם, והקמת כוח צבאי רב-לאומי שיפקח על ביצוע ההסכם בסיני. בהמשך השנה הגיע סאדאת לביקור בבאר שבע, וכמה חודשים אחר כך לביקור נוסף בחיפה.

ראש ממשלת ישראל מנחם בגין (מימין), נשיא ארצות הברית ג'ימי קרטר ונשיא מצרים אנואר סאדאת בטקס חתימת חוזה השלום בין ישראל למצרים בוושינגטון, ארצות הברית (לשכת העיתונות הממשלתית)

תשל"ז/1979

את המטמון חפשו

במפגש השבועי קראנו על מטמון עתיק.

רוצים למצוא אותו? פתרו את כתב החידה הבא:

1. שמו הפרטי כשם חג החירות, ושם משפחתו הוא

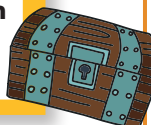
2. מושב ששמו לקוח מפסוק בספר תהלים

3. כינויו הבדואי של האיש הנזכר בשאלה 1

4. נשיא ישראל שהיה ידידו הטוב של קיסר רומי

5. עבד אדומי שתפס את השלטון בכוח

עניתם על כל השאלות? עכשיו קחו את האות הראשונה מכל תשובה, ותגלו היכן נמצא המטמון:

דבר תורה לשולחן שבת

כאשר בני ישראל יוצאים ממצרים, היינו חושבים לכאורה שהקב"ה ייקח אותם לארץ ישראל בדרך הכי קצרה ומהירה, אולם הפסוק הראשון בפרשה אומר שלא כך: **"וַיְהִי בַשְּׁלַח פָּרַעְהוֹ אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא כִּי אָמַר אֱלֹהִים פֶּן יִנָּחֵם הָעָם בְּרֹאֲתָם מַלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרָיִם"**. חז"ל נתנו כמה הסברים לדברי הפסוק ואמרו שאילו היו הולכים בני ישראל בדרך הקצרה, אזי בכל פעם שהיו מתעוררות בעיות בדרך הם היו מיד יכולים לחזור בהם ולשוב למצרים, ולכן לא לקח אותם אלוקים בדרך הקצרה. הסבר נוסף הוא שבני ישראל יצאו רק עכשיו מעבדות ועוד לא רגילים להילחם, ואם הם יתקלו באויבים שונים כבר בתחילת הדרך הם לא יוכלו לגבור עליהם, ולכן העדיף הקב"ה לקחת אותם דרך המדבר כדי שלא יתקלו באויבים, עד שיתחזקו ויתגבשו ויוכלו להילחם על חירותם.

יש לי מושג | שבועת השומרים

שומר חנים שטוען שהחפץ שקיבל לשמור אבד או נגנב, ושומר שכן שטוען שהחפץ נלקח ממנו באונס, חייב להישבע את שבועת השומרים כדי להיפטר מתשלום. עליו להישבע שהחפץ אינו ברשותו, שהוא אכן נגנב או נאנס, ושלא השתמש בחפץ לצורך עצמו. אם התברר לאחר מכן ששיקר בשבועתו הוא משלם קרן וחומש.

